

ARXIV
D'ESTVDIS
DEL CENTRE
EXCURSIONISTA
DE TERRASSA

ANY II

AGOST DE 1912

N.º XI

ARXIU D'ESTUDIS publicará:

JOSEP VENTALLÓ Y VINTRÓ

“La Guerra dels Segadors”

CELS GOMIS

“Folklore Catalá”

DOMINGO PALET Y BARBA

“Aclaracions y rectificacions sobre geología de la cors
dillera superior del Vallés”

ADEODAT F. MARCET, O. S. B.

“Excursió botánica a Montserrat, Miracle, St. Lloren-
dels Piteus y Pedraforca”—(Acabament.)

ARXIV D'ESTVDIS DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

SUMARI

TEXT:

CIENCIES NATURALS

Excursió botànica a Montserrat, Miracle, St. Llorens dels
Piteus y Pedraforca, *Adeodat Marcet, O. S. B.*

EXCURSIONISME

Congrés Excursionista catalá de Manresa.

DOCUMENTS INEDITS

Nous datos referents a nostra Iglesia del Sant Esperit,
Josep Soler y Palet.

GRAVATS:

Santuari de la Mare de Deu de Lort.—Vila vella-Tossa.
—Claustres de la Catedral de Girona.

CIENCIES NATURALS

EXCURSIÓ BOTÁNICA A MONTSERRAT, MIRACLE,
: ST. LLORENS DELS PITEUS I PEDRAFORCA :

(Continuació)

ST. LLORENS DELS PITEUS I PEDRAFORCA

Acabada nostra tasca en el Miracle i carregant una burreta ab els estris de cassa i vitualles, empenguerem l'última etapa de nostres excursions.

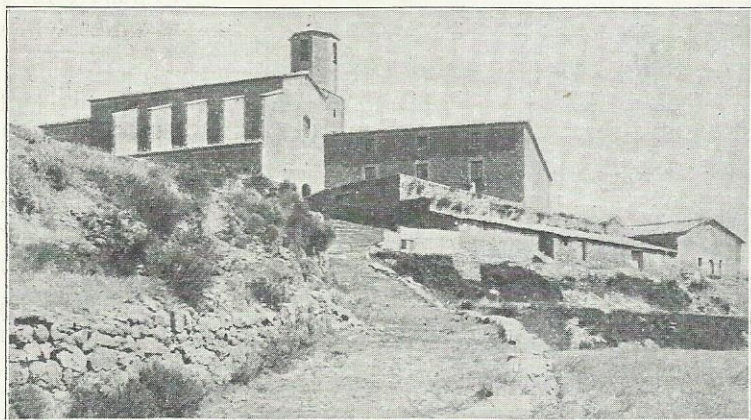
El dia 26, doncs, ben dematinet el P. Navás, el Sr. Codina, un bailet que'ns guiaba la burra i jo ferem vía, tot cassant pel camí, cap a Solsona. Aquí forem molt ben rebuts pels PP. del Sagrat Cor de María, en qual convent ferem el repàs del mitjdia, mes avans mon apreciable amich i expert naturalista, P. Claramunt, ens acompanyá a visitar el museu d'Historia natural del Seminari, en qual centre d'ensenyansa era professor d'exa assignatura, i que gracies a son zel e inteligencia s'estaba montant en aquella época, recullint los materials abandonats pels recons del Seminari i adquirintne de nous. També visitarem el museu de sal de Cardona, notabilissim en son género, obra del pacientíssim Mn. Joan Riba, adquirit pel bisbe Dr. Riu i traslatat al Palau episcopal de Solsona: es curiós veure allí objectes de tota mena fets de sal de diversos colors; el busto d' Isabel II sota un gran dosé sostingut per dugues columnes; una taula octógona, estil renaxament, molt artística, construïda ab les varietats més rares de sal; portes i finestres ab plaques transparentes de sal que fan de vidres; infinitat de petits objectes, com fruïteres, plats ab fruïtes, ganibets, culleres, forquilles, etz., etz. ocupant dugues grans sales.

Després de dinar ens despedirem dels bons religiosos que tan generosament ens havían obsequiat, en especial del P. Claramunt

qui ab racansa de tots no'ns pogué acompanyar en nostres excursions a causa dels molts quefers que li era impossible d'exercir, i emprenguerem el camí d'Olius aont determinarem fer nit i aprofitar la tarde pera escorcollar aquelles vores de riu. La primera visita a Olius fou al Sr. Rector, qui'ns rebé ab molt recel, sens dupte per la raó que aviat apuntaré, i 'ns dirigí pera hostatjarnos a casa 'l Sr. Josep Reig, propietari del molí i fàbrica d'electricitat que suministra llum a Solsona. Com no crec que siga cap deshonra pel digníssim Sr. Reig, ans be's demostrarà sa prudencia més que necessaria en aquells llocs solitaris i servirà d'experiencia als qui com nosaltres viatjin a lo *bohemi*, ab sa venia vaig a explicar la peripecia que'ns ocorregué ab éll.

Eran les quatre de la tarde quan arribarem a cal Sr. Reig demanant hostatje pera passar la nit. Clar! faltaban encare tres hores pera la posta de sol i ja bascajavem pera la nit! Axó junt ab la fatxa que debíam fer, suats, plens de pols i carregats ab els estres de naturalista, que'ls degué semblar eines estranyes i ridícoles en mans de capellans, fou causa de que'ns prenguessen per altres. Ab molta cortesia, doncs, ens digué 'l susdit Sr. que en la casa no hi había lloc pera dormir, que fessem via més amunt, aont al cap d'una hora trobaríem un hostal pera fer nit. Tot axó veyem que no era més qu'una excusa pera no hostatjarnos i com que axís se'ns desfeyen tots els plans de nostra excursió, insistirem, mes sens profit. Per fi quan ja estiguerem un bon tret fora de la casa, marxant acompanyats del mateix Sr. Reig que'ns ensenyaba 'l camí, sens dupte aquet bon senyor, veyent lo contrariats que'ns sentiam, ens digué soptadament, girantse cap a mí, que era'l qui havia demanat hostatje pera tots:— Be, siguem clars; son vostés lo que diuen, religiosos i naturalistes?— Jo, responguí sens cuidarme d'etiquetes, soc monjo del Miracle, el Pare es un jesuita de Saragossa, el Sr. es un naturalista, el Sr. Codina, que'ns acompanya en nostres excursions científiques, aquet noy, vaig continuar, es un dels estudiants del Miracle i ab la dalera de fer la presentació de quiscú, jo crec que hasta la burra vaig presentar com a model de formalitat, encare que en aquet punt me vaig equivocar, perque ¡la lladre! durant la nit se va desfermar i atrapant un sac d'ordi que hi había en l'estable se'n va fer tal tip, qu'al día següent ens vegerem ab apuros pera ferla seguir *delenfitorum* qu'agafá.

Allavors tot foren demostracions d'afabilitat i cortesia per part del Sr. Reig, qui 'ns explicà sa conducta de primer entuvi, dientnos que estava escamat, puig temps enrera habian passat una colla de lladregots vestits de frare cap a la fira d'Organyà, i qu'allà habian fet la mar de robos, i que en vista d'axó la guardia civil había encarregat a tots els amos d'aquelles masies agafessen al primer sospitós que passés, malgrat vestís hábit de frare. Efectivament, vaig contestar, ja sé que a la fira d'Organyà de 1907 se feren molts robos, pero no foren lladres vestits de frare els que'ls feren, perque aquells que

SANTUARI DE LA MARE DE DEU DE LORT

Ollé de S. Collet

varen passar eram sis monjos del Miracle acompanyats d'un germà que ferem una excursió a la Mare de Deu de Lort, mes d'allí no pasarem. De modo que per un mal entès, per poc ens portan a la presó de Solsona. En aquells moments passà com un llamp per ma imaginació un detall de ma infantesa. Vegí a ma idolatrada mare, també per un mal entès, ab els ulls plorosos i fent la senyal de la creu al sentirme respondre a la edat de set anys, que quan fora gran volia ser capità de lladres. ¡Pobre de mí! mon joc favorit era a *lladres i guardia civils* i 'l meu amor propi me feya desitjar ser sempre capità dels lladres. Ara estava a punt de verificarse el meu *desitj* d'infant, puig encara que era l'últim, representaba en exos moments el capità de la colla.

Tranquilisats ja del suso, aprofitarem la tarde cassant i herbo-

ritzant per les vores del Cardoner, retornant al molí a entrada de fosc, aont soparem en companyia de l'amable familia del Sr. Reig, essent molt divertida la xarrameca, comentant el succehit de la tarde. Sobre les deu ens retirarem a dormir, puig estavam cansats i calia reparar les forces per l'endemá.

Ben de jorn diguerem missa 'l P. Navás i jo, essent rebuts pel párroco ab menos recel que'l dia avans, ens ensenyá l'iglesia que es del sigle XI, d'estil románich, dedicada al protomártir St. Esteve, i la cripta del mateix estil i época dedicada al sepulcre del Senyor i a Sta. Maria. Tornarem al molí pera desdejunarnos i pendre ab molta recansa comiat de l'amable i cristiana familia que tan esplendidament ens había hostatjat.

A les 7 ja es avam en marxa cap a St. Llorens dels Piteus, pujant riu amunt per les vores del Cardoner. A fi d'escorcollar millor el trajecte ens dividirem en dos grupos, fins al molí del Cavall, aont determinarem dinar: el P. Navás i 'l Sr. Codina pujaren per la vora esquerra del riu i jo, seguit de l'impedimenta per la dreta; seria cosa de la una de la tarde quan arribarem sens novetats encare que molt cansats i suats al susdit molí, aont ens prepararen un diná de pagés bo, barato i divertit. A les 3 emprenguerem de nou lo camí costes a munt pel torrent de Vilamala; aquí 'ns vegerem les de Caín pera fer seguir la burra que ja 's comensava a sentir indisposada del fart d'ordi que s'havía fet la nit anterior: ¡quánta veritat es que "coses robades no fan profit!" Ens llessá per terra la carga dos o tres vegades i per fi no tingerem mes remey que carregarnos casi be a coll la burra i la carga i axis arribarem al cim d'una singlera aont está situada la masia més pobre qu'he vist en ma vida, can Torroella, niu de fam i de miseria.

El Sr. Codina i 'l baylet no podían mes; de la burra no cal dirho: axis es que determinaren fer nit allí i 'l día següent continuar l'excursió fins a St. Llorens d'aont ens separaven encare unes dugues hores i la major part de rápida pujada. El P. Navás i jo, després de remullar nostres seques goles ab aygua i sucre, únic requisit qu'allí tenían, continuarem a pas de turiste fins a St. Llorens, arribanthi entre vesllums.

Tot esperant el sopar a la fonda de cal "Teco" arreglarem nostra cassera, rodejats d'una munió de badochs, preguntantse uns als al-

tres: ¿qué 'n volen fer de tantes cuques i herbes aquets dos capellans? Durant el sopar i de sobre taula tothom comentava les notícies gens tranquilisadores i sobre tot molt exagerades per l'esmaginació del poble sobre lo que passava a Barcelona, Sabadell i Manresa ab els successos de la setmana trágica, que, en honor de la veritat haig de confessar, no'ns feren perdre ni un minut de son.

Al día següent ben de jorn ens encaminarem cap al riu, escorcollant els camps, vores d'hortes i del Cardoner. No trigaren gayre a juntarse'ns els dos que la nit avans l'habíen passada a Torroella. Tot aquest día 'l dedicarem als entorns de St. Llorens, essent bastant abundanta la cassa d'insectes.

ADEODAT F. MARCET O. S. B.

EXCURSIONISME

CONGRÈS EXCURSIONISTA CATALÀ DE MANRESA

Es tan extensa i variada la feina que s'encomana a l'Excursionisme a casa nostra i convè ferla ara tan seriament i intensa que ja no n'hi ha prou del treball individual o especial que's realisi en un centre i en un altre: cal ben be una organització general, i sentar les bases per una acció armònica y ben entesa entre tots y fixar les finalitats concretes a perseguir per encarrilar bé tot esforç i ferli llevar tot el bon fruit possible en bé de la Patria.

Per aquestes rahons pensém que no pot ser més encertada l'idea dels Congressos. Encara que no mes siga per veurens els de les diferents comarques ja n'hi ha prou, puig del veurens, la Comunió, la concomitancia d'anhels, de treballs, de procediments en raja espontaniament. Pero a més d'aixó hi han (y ben be qui hi son) punts interessantíssims a escatir que exigeixen molt de seny i de treball de part de tots. Ara mateix en aquest Congrés celebrat a Manresa, durant els dies 28, 29 i 30 de Juny ha sigut posat al mon el problema interessantíssim per tots conceptes de la fixació definitiva de les co-

marques catalanes, qüestió que per si sola en mereix un de Congrés.

Hem de posans-hi de fort y de ferm a la tasca dels Congressos d'Excursionisme i al ensemps que portar en ells els nostres anhels hem de replegar els dels altres y cooperar a la tasca general que's senyali. Aquest darrer celebrat a Manresa, te un bell caient pràctic, que vol dir de treball, que a tots ens te d'interessar. Heusaquí les comunicacions que's llegiren i les conclusions que's varen acordar:

1.ª (De D. Cessar August Torras).

Millora d'Allotjament a Montserrat am la següent conclusió:

"Felicitar al senyor bisbe de la diócesi y al senyor abat del monestir per llurs bones disposicions pera arranjar alguns allotjaments, y recomanar al segón que procuri fer extensives dites millores al major nombre possible d'habitacions, reformant les condicions del servei."

Aquesta conclusió s'amplia en el sentit de millorar les condicions d'higiene dels allotjaments i locals annexes i d'obtenir la més facil y bona comunicació per tots els llocs de la montanya.

2.ª (De D. Cessar August Torres). *Millorament d'hostalatje en les poblacions de Catalunya*, am les següents conclusions:

1.ª Haver vist ab satisfacció l'iniciativa de la Societat d'Atracció de Forasters de Barcelona—(se refereix a l'acord de dita Societat d'obrir concursos ab premis en metàlic entre'ls fondistes y hostalers dels pobles catalans que tinguin llurs establiments en millors condicions de comoditat y higiene),—y prestar-li la seva cooperació moral.

2.ª Encomanar a totes les Societats excursionistes existents a la provincia de Barcelona la propaganda, entre'ls interessats, de la conveniencia de respondre a les necessitats que han sigut causa de la proposició de dit Concurs, així com de l'aplec y comunicació consegüent, á l'entitat convocadora, de cuans datos facin referencia á les millores que's vagin introduint en els allotjaments de les poblacions de llur residencia.

Y 3.ª Dirigir-se a les Diputacions Provincials de Girona, Lleida y Tarragona perquè, a exemple de la de Barcelona, concedeixen subvencions a les entitats de foment del turisme establerts en els respectius territoris pera que'ls sigui factible organitzar concursos a imitació del que está á punt de convocar la Societat d'Atracció de Forasters de Barcelona."

3.ª (De D. Rosend Serra Pagés). *Necessitat d'impulsar els estudis folk-lòrics catalans*. Se proposá:

"...que en el pròxim Congrés se plantegi la qüestió ab tota l'importancia que tant trascendental estudi requereix, a fi que'ls esforços dels folk-loristes benemèrits no's perdin per falta d'apoi..."

4.ª (De D. Joaquím Pecanins). *Folk-lore musical*. Els senyors Pecanins, Serra y Pagés y Morera y Galicia foren constituïts en ponència sobres lo que calia proposar, referent a folklore i presentaren la següent conclusió:

Manera d'obtenir, els Centres Excursionistes, el major nombre possible de folk-loristes que cuidin d'aplegar tot lo pertanyent al saber popular, de les bases per l'estudi, d'establir la forma de posar-se en relació de diferents col-laboradors, y, finalment, de publicar-ho.

Tenint en compte l'importancia excepcional de la musica popular (cançons, ballets, goigs, y tonades de tota mena) es de tot punt necessari que s'anotin sense trigar, perquè s'estan perdent per moments; y a l'efecte s'haurien d'establir anyalment concursos comarcals populars, ab premis en metálic, per tot allí on hi haguessin Centres Excursionistes. Les cançons, ballets, etc. quedarien anotades per medi del fonógraf y traduïdes després en solfa per bons músics, excépte pera aquelles que sols son cantades tot fent determinats treballs o ocupacions, que haurien d'anotar directament dits músics."

5.ª (De D. Leonci Soler y March). *Bibliografia de Catalunya*, am les següents conclusions:

"1.ª Que'l Congrés promogui la divulgació del nostre tresor bibliogràfic, que podria dur-se á la pràctica sollicitant sa execució a l'Institut d'Estudis Catalans, ab la qual entitat poden posar-se d'acort els Centres excursionistes pera realitzar-lo.

Y 2.ª Que en son día's demani a la Mancomunitat Catalana que obri concursos pera premiar anyalment bibliografies de Catalunya y historia de llur impremta."

6.ª (De D. Cessar A. Torras. *Delimitació de les comarques catalanes*, am les següents conclusions:

1.ª Els actuals Centres d'Excursions, especialment els comarcals y els que vagin d'aquí endavant constituint-se, prendran a llur càrrec, ab especial interès y insistència, l'estudi de delimitació de la llur comarca respectiva, posant-se d'acord en la resolució y fixació dels límits colindants, ab els centres comarcals veïns, si es que'n tinguin.

2.ª Els treballs practicats per les dites entitats, o bé per altres col·lectivitats o particulars que tinguin a bé interessar-se en aquets estudis, serán presentats als Congressos anyals de l'excursionisme; y, una vegada presos en consideració o acceptats en principi, passarán a una Junta Consultiva nomenada a propòsit en cada Congrés, la qual donará dictamen en el vinent Congrés anyal, procedint-se aleshores a la definitiva aprovació. La Junta Consultiva nomenada podrà ésser ampliada ab les persones competents de cada localitat que la propia Junta vulgui designar. Podrá també, la repetida Junta Consultiva, convocar abans de donar el seu dictamen, una reunió comarcal pera la discussió y examen de cada treball presentat,

com podrà també consultar totes les persones y organismes que cregui convenients, y els Ajuntaments designats com a pertanyents a la comarca.

3.ª Obtinguda l'aprovació definitiva del Congrés, se procurarà la sanció oficial dels organismes interessats de cada comarca.

7.ª (Del Sr. Baltà de Cela). *Establiment d'estacions metereològiques*, am la següent conclusió:

"El Congrés acorda recomanar y excitar a tots els Centres Excursionistes Catalans la creació y l'establiment d'estacions meteorològiques per medi de xarxes comarcals, encomanant-les a dits centres y als mestres y persones competents de les localitats veïnes."

8.ª (De D. Josep Esteve y Seguí). *Conveniencia de catalogar la fauna de Catalunya*, am les següents conclusions:

"1.ª La taula del Congrés promourà la formació del Catàleg de la fauna de Catalunya."

2.ª Alhora que'ls noms tècnics, consignarà les correspondències catalanes.

3.ª A les espècies pera les quals no's trobi correspondència catalana, se'ls donarà un nom adequat.

4.ª Pels medis mes pertinents, la taula del Congrés procurarà la publicació del Catàleg."

També's presentaren les comunicacions següents:

"...*La Casa pairal catalana*, Per J. Coll y Vilaclara; *Pels nostres monuments* per Joan Danés y Vernedas; *Per l'obra del mapa de Catalunya*, per Juli Soler y Santaló; *Assaig fitotopogràfic de Bages*, per Pius Font; *Necessitat de reformar les Comissions Provincials de Monuments*, per Joan Ferraté; y *Bases pera establir una federació d'entitats excursionistes catalanes*, per Joan Montllor; essent aprovades totes les conclusions proposades en aqueixos treballs, excepte les del darrer, que son retirades pel llur autor a invitació del Sr. Morera y Galicia.

Balmes vident, per M. Antoni Vila; *L'Acció social de l'excursionisme*, per J. Guilera Villarreal; y *Influencia de l'excursionisme en l'educació del poble*, per Joan Ruiz y Porta.

El nostre President Sr. Giralt qui representava al Centre fou distingit amb un lloc a la Mesa i tant ell com els companys que l'acompanyaren foren magníficament atesos pels amics del Centre Excursionista del Pla de Bages i pels organitzadors del Congrés als quals remerciem les atencions i felicitem coralment per l'èxit del seu acte. Que per molts anys puguin continuar tasca tan profitosa com la que duen entre mans.

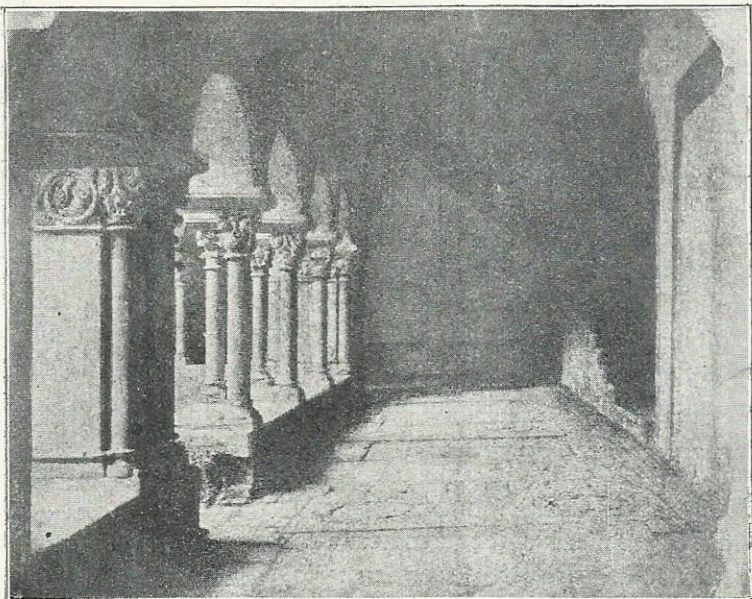
CONCURS REGIONAL FOTOGRÁFIC
:: DEL CENTRE EXCURSIONISTA ::

DE LA COLECCIÓ DE FOTOGRAFIES QUE OBTINGUÉ
:: EL QUINT PREMI: AUTOR, ARMAND ARQUER ::

Premi del Centre Excursionista

VILA VELLA—TOSSA

CLAUSTRES DE LA CATEDRAL DE GIRONA

DOCUMENTS INÈDITS

NOUS DATOS REFERENTS A LA NOSTRA

: : IGLESIA DEL SANT ESPERIT : :

La primera data que vaig poder consignar en la *Monografia de la Iglesia Parroquial de Tarrassa*, referent a l'existència de la Iglesia del Sant Esperit, antecessora de la que fins fa poch tingué'l nom de Sant Esperit y Sant Pere, havent tornat a adoptar l'antich pera no confondre's ab el de la parroquial forana de Sant Pere de Terrassa, es la del 1540. Al 1543 se tractà de convertirla en parroquial y en-

grandirla, lo qual no s'emprengué, ab tot, decididament, fins al 1572 en que's parlá de fer "una sglesia nova darrera la sglesia del Sant Esperit" y de demanar al Bisbe la reforma de les iglesies de la vila. Al 1573 acordaren els 128 parroquians reunits en Consell general "que atesa la molt urgentissima y molt gran necessitat que aquesta universitat te de reedificar y de nou construir la Iglesia del Sanctissim esperit, aixi de dita vila, aixi per esser ella petita", organisar la prestació personal pera dur en avant l'obra. Pel Maig del 1574 's nomená la comissió pera tractar aytal assumpte ab el Prelat; y pel Setembre, altre consell de 197 parroquians, acordá cambiar la prestació per la talla a quiscú proporcionada, ja que eren "arrivats al principi de dita obra lo qual principi nostres antecessors... havien tant desitjat."

Ara bé: lo *Speculum Officialatum* del Arxiu Episcopal que diu d'aytal iglesia, que ans del 1573 no tenia cap importancia, afegeix que obtinguda la llicencia Diocessana pera reedificarla, s'hi posaren primeres pedres als 17 de Janer y 24 d'Agost del 1574, com constava, diu, al Registre de Gracies de la Curia del Vicariat del 1570 al 75. Y en ma susdita Monografia vaig haver de consignar l'impossibilitat de publicar la documentació a n'aixó pertocant, per no haver trovat aytal Registre. He de fer constar que quant al 1898, feya jo les investigacions pera aquella obra, no estava'l referit Arxiu, organisat com ho está ara, mercé al distingit y erudit historyayre Sr. de Peray.

Recentment he pogut trovar aytal volúm, y veusaquí'ls documents inédits a que's refereix lo *Speculum*, si be les dates no son ben exactes, puix l'una es del Juny y l'altre del 25, en comptes del Janer y'l 24; y a més el Registre no es del 1570 al 75 sino del 66 al 75.

El primer, empró, no's refereix pas a la colocació de la primera pedra, com se diu al precitat *Speculum*, puix es la llicencia episcopal a la Municipalitat y vehins de Terrassa pera edificar una iglesia gran, del mateix nom del Sant Esperit en un sol donat pel mercader de Barcelona Joan Homs y situat al costat de l'iglesia vella de dita invocació.

Segueix a n'aquesta, altra llicencia, pera que, tenint en compte'ls inconvenients de tenir els terrassenchs sa parroquial a Sant Pere, poguessin instaurar a la capella del Sant Esperit, engrandintla, una

nova parroquial pera la vila, ab ses fonts baptismals, Sacrari, Cementiri, etc.

Trasllat dels dos susdits documents: "Martinus, etc. dilectis nobis in Christo Universitati et singularibus hominibus oppidi et seu loci de Terracia diocessis Barcinonensis salutem in domino oblata nobis pro vostra parte petitio continebat quod vos devotione commoti cupitis ad latus ecclesia Sancti Spiritus dicta villa dictum locum de Terracia ab ecclesia parrochiali Sancti Petri multum distat. Et desideritis et pleno consilio more solito congregare statueritis magnam ecclesiam sub eius domine invocatione et ad latus dicta ecclesie Sancti Spiritus et satis prope dictam parroquialem ecclesiam edificare et construere cum eisdem concessionibus et prerogativis quibus antea dicta ecclesia Sancti Spiritus finebatur jusum quedam escripta apostolica dicte Universitatis concessa et aliis finoster ad id suffragetur assensus.

Hos vero qui suplicium vota et illa presertim que Deo sunt placita et eius Sanctissimi nominis conserverunt ministerium libenter exaudimus pottestis supplicationibus inclinari visa provisioni facta die presenti et infrascripta pro Reverendus Monserratum Guardiola I. V. D. officialem nostrum cui per nos dictam supplicatione pro vestri parte nobis oblata comissa fuit vobis et successoribus vestris licentiam facultatem et potestatem plenarias concedimus et impartimur per presentes perpetuis temporibus velitures construendi et edificandi ecclesiam que nunch ibi est sub eiusdem invocatione Sancti Spiritus in eo solo quod a dictam ecclesiam edificandam emit et ad effesum que missum assignavit honorabile Joannes Homs civis Barcinonensis dummodo tamen liberum sic dictum solum et nulli ratione domini subjectum Proviso tamen et intellecto ut nullum propterea parrochiali ecclesie per dicta perjudicium generetur et competens ei honor seruetur."

"Licentia construendi et edificandi ecclesiam magnam ad latus ecclesia Sancti Spiritus ville Terracie sub invocatione eiusdem Sancti Spiritus.

Martinus Martinez etc. Dilectis nobis in Christo consiliariis Universitatis et Singularibus hominibus ville de Terracia nostre Barcinonensis diocesi salutem in domino oblata nobis pro vestri parte petitio continebat quodam in dicta villa de Tarracia tam propter multitudi-

nem populi et ecclesiam parrochialis sub invocatione Sancti Petri distanciam quamquem inundantibus aquis tempore pluviali propter cuiusdam torrentis transitum contingere soleat non posse parrochianos ecclesiam ipsam parrochiam adire et officiis interesse et pariter evenire Infantes siue Baptismate aliquando decedere et mortuos sepellire confestim non posse et alius propter urgentes et necessarias causas a jure permissas et prescriptas fuisse auctoritate apostolica atque cum rescriptis apostolicis indultum vobis quatenus sine perjudicio ecclesie parrochialis possetis in capella Sancti Spiritus situata indicta villa de Tarracia fontem Baptismalem pro Infantis baptizandis et sacrarium pro Eucharistia custodienda tenereque cimiterium pro corporibus mortuorum sepelliendis et alia insignia parrochialia construere missas et alia divina officia celebrare curam animarum exercere et alia facere pro ut in dictis indultis apostolicis continetis asseratis Capellamve Sancti Spiritus prefatam dirutam ad modum esse et vetustate indies labi et ob populi augmentum et multitudinem indies accrescentem exiguam esse ob quam vetustatem et noviter edificandi necessitatem multa fuisse legata pro defunctis pie relictis que exigi neque nunc donec edificari inchoetur et consequenter exiis et alius non tantum deceat sed etiam sitnecessarium Capellam augeri et de nouo construere dictam Capellam vix aut difficiliter augeri posse in loco in quo nunc est. Et consequenter desideretis et plano consilio more solito congregato statueritis magnam ecclesiam Sancti Spiritus edificare et construere ad latus et satis prope dictam antiquam capellam et in loco apriori et commodici quem antea esset dicta capella exigendi nobis dicta rescripta apostolica deliberatio nem quem pro vos fatiam in pleno consilio offerendo plenam de his dare Informationem et ali finoster ad id suffragaretur assensus licentiam vobis concedi construendi et edificandi dictam magnam ecclesiam Sancti Spiritus cum eisdem concessionibus et prerogativis quibus antea dicta capella Sancti Spiritus fruebatur jux dicta rescripta apostolica et alius erat in consuetudine faciendi et dicta edificatione facta dictam ecclesiam consecrari et alia mea fieri quem in similibus sint necessaria pro ut hec et alia in dicta supplicatione oblata latius continentur. Nos vero qui supplicum vota et illa per presentim que deo sunt placita et eius sanctissimi nominis conseruerunt honorem libenter exaudimus porrestis supplicationibus molinati visa provisioni

die presenti et infrascripta facta commissio. In et cum qua fuit pro Reverendo Monserratum Guardiola jurices uniusque doctori officialem nostrum cui pro nos super permissis fuerat facta commissio. In et cum qua fuit periusum attento constat ex informatione recepta legitimo perheunte processu de contentis in dicta supplicatione saltim ad effectum inferius contentorum nos quam inter visitandum nostram diocesis ad fuisse in dicta ville Terracie et se oculi subiecta vidisse et intellexisse omnia et singula in dicta supplicatione contenta vera esse et quem maxime supplicata dirigi. In honorem et laudem domini nostri Jhesuchristi concedendam esse licentiam vobis construendi et edificandi novam ecclesiam magnam in dicta villa Tarratie satis prope ecclesiam que nunch ibi est sub invocatione Sancti Spiritus in eo solo quod ad dictam ecclesiam ædificandam honorabile Joannes Homes mercator civis Farcinonæ emit et assignavit dummodo tamen liberum sit dictum solum et nulli ratione domini subjectum. Intellecto tamen ut nullum propterea parrochiali ecclesie perjuditium generetur et competens ei honor servetur. Id circo tenore presentium licentiam et facultatem edificandi dictam ecclesiam sub eiusdem invocatione Sancti Spiritus pro ut in dicta provisione continetur vobis et vestris concedimus et in partemur per presentes perpetuis temporibus velituras. In quorum testimonium presentes fieri iussimus sigillo nostro impendenti muniti. Datum Barchinone die XVII mensis Juny anno a Nativitate domini M. D. L. XXIII.º (*)

L'altre document al que aludeix lo *Speculum*, es el que's troba en el mateix llibre de Gracies y que vaig a transcriure, si bé no es cap acte constant la colocació de la primera pedra de la nova iglesia del St. Esperit, sino solsament la llicencia o delegació pera posarla, otorgada al Rnt. Miquel Bonet canonge de Barcelona, la qual diu aixis:

"Martinus Martinez del Villar dei et apostolice sedis gratia Barcinonensis Episcopus, Reverendo et dilecto nobis in Christo Michaeli Bonet presbitero in Sacra Theologie doctori canonico ecclesie Barchinone salutem in domino. Cum nos per licentias in forma a curia vicariatus nostri expeditas sub calendario diei decima septima mensis Juny procsime preteriti concesserimus licentiam Universitati probis

(*) *Gratiarum* 1564-75, fòlis del 142 al 143 tombat (Ar. Epis.)

hominibus et singularibus oppidi Terracie nostre diocessi construendi et edificandi novam ecclesiam juxta et satis prope sacellum quod ili est sub muncupatione Sancti Spiritus In eo solo quod Joannes Oms mercator ad opus dicta edificationis en it et assignavit dummodo illud nemini sit ob noxum pro ut hec et alia lamis in litteris hujusmodi sunt contentis. Et nunch ex parte eiusdem Universitatis et incolarum dicte ville nobis fuerit expositum que designatio ambitus dicte ecclesie edificande facta extitit et fundamentum. In quo prime rius lapis eisciendus est et ipsem lapis cruce sculpa signatus atque locus ubi altare dicte ecclesie construendum est alta cruce afixa signatus ceteraque omnia ad officium benedictionis hujusmodi preparate existunt. Nos nihil mapis exortamusque ad honorem dei tam sanctum dessiderium populi dicte Universitatis sunt forciatur effectum et nostris temporibus ecclesie nostre diocessis et cultus divinus ampleatur. Propterea tenore presentem ut die dominica proxima sequentisque computabitur die vigesima nona presentis mensis in qua celebrabitur festum de collationis sen martiry Sancti Joannis baptiste officium benedictionis et appositionis primy lapidis juxta ritum et formam Sancte matris ecclesie et ordinary nostre diocessi celebrare etfacere possitis et valeatis vite nostra licentiam concedimus et facultatem plenariam comitentes vobis per presentes. Nos enim in et super predictis omnibus et singulis per vos faciendis et adimplandis plenarie vites vostras per presentes. In quorum testimonium presentem et fieri iussimus manu nostra subsequentes et sigillo nostro impendenti muniti. Datum Barchinone die vigesima quinta mensis Augusti anno a Nativitate domini Millesimo quingentessimo septuagessimo Quarto." (*)

JOSEP SOLER Y PALET.

(*) *Gratiarum* 1566-75 fólis 158 tombat y 159 (Ar. Epis.)

ADMINISTRACIO

Preguem als nostres subscriptors, que a fi de facilitar la marxa de l'administració, efectuin en lo possible el pago de l'abonament d'ARXIU D'ESTUDIS per semestres adelantats.

PREUS D'ABONAMENT

Socis del C. E.

1'25 pessetes trimestre; 5 pessetes any.

No socis

1'50 pessetes trimestre; 6 pessetes any.

LLOCS DE VENDA

Terrassa

Llibreria Gorina —Carrer de Sant Pere.

Barcelona

Llibreria A. Verdaguer-Rambla del Mitj 5

